

DE PARABEL VAN DE GELIEFDE TOLLENAAR VAN GASTON DURIBREUX *

Het jongste werk van Gaston Duribreux *De Parabel van de Geliefde Tollenaar* wordt zowel in Vlaanderen als in Nederland beschouwd als het beste werk dat deze auteur tot nog toe in het licht gaf. Om de visie van Duribreux op zijn eigen werk en op de problemen die hij erin poogt op te lossen, beter weer te geven, laten wij hier de tekst volgen van een vraaggesprek met de auteur, afgenomen door de h. Gerrit Van der Wiele van Radio-Kortrijk.

— *Mijnheer Duribreux, Uw korte roman De parabel van de geliefde tollenaar heeft onmiddellijk bij zijn verschijnen sensatie verwekt. Heeft het U verwonderd?*

— Ja en neen.

— *Welke waren Uw verwachtingen?*

— Ik wilde graag begrepen worden.

— *Begrepen? Wat bedoelt U?*

— Dat de idee die aan de grondslag ligt van dit verhaal en van mijn gehele werk, doorgang zou vinden tot het publiek.

— *Vreest U dan niet van een zekere tendenz beschuldigd te worden?*

— Neen, dat heb ik nooit gevreesd, evenmin als beschuldigd te worden van regionalisme. Daar zie ik niet naar om. Ik schrijf om mijn levensopvatting te verspreiden en ik ben eenvoudig Mariakerkenaar.

— *Welke was dan Uw bedoeling met dit boek, of beter Uw tendenz, gezien U deze benaming, gewoonlijk uit de boze bij de letterkundigen, toelaat?*

— Ja, dat is bijna een ganse geschiedenis. Vijftien jaar lang heb ik in mijn romans (vooral in *De Roeschaard*, *De Zure Druiven*, *Schipper Jarvis* en *Tussen Duivel en Diepzee*) personages uitgebeeld die dragers waren van mijn eigen levensvisie. Ik zag ze, in tegenstelling met de romanhelden van deze tijd die hoofdzakelijk te loor gaande zijn of hun heil vinden in een terugkeer naar de natuurdriften, heroïsch, streng en tuchtvol, zichzelf beperkingen opleggend om ook op die manier het natuurlijk evenwicht in hun leven te bekomen, de wens van ieder mens. Die karaktereigenschappen waren echter verwerkt in avonturen en ik had altijd de indruk, tot de wanhoop toe, dat mijn personages, in hun dieper betekenis, niet begrepen werden of conventioneel werden geacht. Langzaam dan is het

verlangen in mij gerijpt om in een boek de synthese te geven van mijn levensaanvoeling, klaar duidelijk, onbetwifelbaar!

— *Het is dan gewild dat U...*

— Neen, gewild is het niet en dat is wonder, het wonder dat zich maar enkele malen in het leven van een schrijver voordoet. De parabels van de Gehate Farizeër en van de Geliefde Tollenaar zijn in mij opgeweld met een spontaneiteit, een natuurlijkheid die schier nog nooit is voorgekomen en die voor mij aan het mirakuleuze grenst...

— *En dat is gebeurd in het aanschijn van de zee!*

— Deze keer niet. Maar wel in de kerk, de witte Heilig Hartkerk van mijn geboortestad. Ik ben geen pilaarbijter maar het is al biddend gekomen, knarsend met het Evangelie...

— *Mijnheer Duribreux, ik wil U nu een vraag stellen die mij in verlegenheid brengt (en geloof mij het is geen louter formule). U heeft ook niet op deze vraag te antwoorden als het U niet gevalt. Is het verhaal van de Geliefde Tollenaar autobiografisch? Is het Uw geschiedenis?*

— Laat mij toe, vriend, het geheim daarover te bewaren, voor zoveel het geheim kan zijn. U is een man met ervaring en het zal U niet ontgaan zijn dat een dergelijk verhaal geen vrucht kan zijn van louter verbeelding. Het leven heeft zijn beperking, maar ook het vakmanschap heeft zijn beperking. Daar overheen ligt het... Er is altijd een moment in een boek waarop de schrijver naakt staat en dat is beschamend en schrijnend.

— *Kwets U niemand in dit boek?*

— Allereerst mijzelf, grondig. Dan de fantomen van de levenden en doden in dit boek. Tenslotte sommige priesters...

— *Wordt het U aangewreven?*

— Ik hoop van niet! En wellicht zal het duidelijk zijn voor iemand die het verhaal aandachtig leest, dat spijt en benepenheid, evenals voor Basiel, de zoon van de geliefde tollenaar, mijn schuld grotendeels hebben gedelgd. Ik moet ook toegeven dat mijn appél naar de genegenheid van een priester werd verhoord. En weet U wat ik nu het meest van U vrees, waarde Vriend?

— *Ik kan het niet denken?*

— Uw laatste vraag: Hebt U nog ander werk op het getouw?

— *Dat zou ik inderdaad vragen!*

— Ziet U wel! En dat is het pijnlijkste bij een literair verhoor. Wanneer U over de dingen spreekt die in U kiemen, dan schendt U ze. Ze trekken zich terug en sluiten zich, als een zeeanemoon, die U maar even met de vinger raakt. Een schrijver is als een primitief mens die voortdurend de kwade geesten moet bezweren met deemoed en onderworpenheid. Alleen dit durf ik U toe-vertrouwen, dat ik voortwerk aan de uitbeelding van mijn levensvisie, met twijfel soms en bewustheid van een zekere onwaardigheid, maar onverdroten. Dat ik mijn werk ten slotte als iets heiligs beschouw, dat de enige en troostvolle betekenis van mijn leven is.

— *Wij zullen dat indachtig zijn, Mijnheer Duribreux. En op U wachten. Intussen zijn wij overtuigd dat U met de „Parabel van de geliefde tollenaar” de lezer een beter inzicht in Uw levenswerk hebt geschonken en de tegemoetkoming in de hand werkt, waarop U gesteld zijt.*

* Gaston Duribreux: *De Parabel van de Geliefde Tollenaar* (roman). In de romanreeks „Korenaren” - 96 pp. - Ing. 45 F, geb. 60 F. Uitg. Desclée De Brouwer, Brugge.